

Forskel. En saadan almindelig Regel vilde for øvrigt ikke blot være et afgørende Brud med hele vor hidtidige Domspraksis, der som ovenfor vist i hvert Fald i mange Tilfælde har givet rimelige og retfærdige Afgørelser, men vilde ogsaa være i Strid med den nyere overvejende Tendens i fremmede Landes Ret paa dette Omraade. Saaledes viser baade de amerikanske og franske Domme om kollektive Erhvervsaftaler være sig Karteller, Truster o. l. i nyere Tid Tilbøjelighed til ikke at ville skære alle saadanne Aftaler over en Kam, men at sondre imellem, om de medfører urimelige Indskrænkninger i Erhvervsfriheden og tenderer mod Monopolet eller ej og kun i første Fald kende dem ugyldige, endskønt det oprindelige Retsgrundlag baade i amerikansk og fransk Ret, henholdsvis den gamle Sædvaneret (common law) og Code Napoléon forbyder Aftaler om Indskrænkninger i Erhvervsfriheden i overordentlig vidt Omfang. Og de tyske Domme frakender heller ikke kollektive Aftaler Gyldighed uden Forskel; kun det mere begrænsede Antal Aftaler, der klart sigter til Hidførelsen af et faktisk Monopol og en aagerisk Udbytning af Forbrugerne, frakendes der Retsgyldighed.

Lovforslagets § 1 maa formentlig for saa vidt siges at have et Fortrin fremfor Ændringsforslaget, som Lovforslaget ved de udeladte ovenanførte Ord tilsigtede en rimelig Begrænsning af Kredsen af de Aftaler, der skulde frakendes Retsgyldighed. Paa den anden Side har Ændringsforslagets Formulering et Fortrin fremfor Lovforslagets derved, at det er mere kortfattet end dette; og de udeladte Ord vil vistnok ogsaa kunne give Anledning til adskillige Fortolkningstvivil. Hvis man imidlertid til Ændringsforslagets Ord: „Kollektive Aftaler, som begrænser“ o. s. v. foran Ordet „begrænser“ føjer Ordet „utilbørligt“, vil man faa en Formulering, der forener Ændringsforslagets korte og knappe Udtryksmaade med Tanken i Lovforslagets Begrænsning, og denne Formulering vil give Domstolene tilstrækkelig frie Hænder til at skelne mellem de kollektive Aftaler, der virker skadeligt for Erhvervslivet, og de rimelig begrænsende Aftaler. Denne Formulering falder ogsaa godt i Traad med dansk hidtidig Lovgivning om Enkeltmands Aftaler, der begrænser Erhvervsfriheden, se Lov om Aftaler Nr. 242, 8. Maj 1917 § 38, der om Aftaler, hvorved nogen forpligter sig til af Konkurrencehensyn ikke at drive Forretning af en vis Art o. l., bestemmer, at de er ugyldige, naar de „utilbørligt indskrænker den forpligtedes Adgang til Erhverv“.

Endvidere henstilles det i Ændringsforslagets 2den Linie mellem Ordene „Erhverv“ og „Arbejde“ at sætte „eller“ i Stedet for „og“, idet Ordet Erhverv antyder den mere selvstændige Erhvervsdrift og Ordet Arbejde Tjenesteformen, og begge bør fremhæves som alternativt sidestillede, idet Frihedsindskrænkningen *enten* kan ramme et selvstændigt Erhverv *eller* et Arbejde i en andens Tjeneste. Endelig henstilles det at udelade Ordene i 3die og 4de Linie „under Form“ og flytte Ordet „nogensomhelst“ hen foran Ordet Retsvirkning. Forslagets § 1 skulde herefter faa følgende Affattelse:

„Kollektive Aftaler, der utilbørlig begrænser den enkeltes frie Adgang til Erhverv eller Arbejde, kan ikke tillægges nogen som helst Retsvirkning af Domstolene“.

I denne Form, der søger at forene Lovforslagets og Ændringsforslagets Formulering, vil § 1 formentlig kunne gøre Nytte i Retslivet, idet Domstolene herefter i højere Grad end hidtil vil kunne udskille de for Erhvervslivet skadelige kollektive Aftaler og frakende dem Retsgyldighed.

II. Til Ændringsforslag 2 (til Lovforslagets § 2).

Til dette Ændringsforslag har jeg intet særligt at bemærke. Ændringsforslagets Formulering forekommer mig praktisk. Dog burde det maaske tilføjes, at dersom Afgivelse af en sagkyndig Erklæring har medført et betydeligt Arbejde udenfor Retsmødet, kan der af Domstolene tilkendes et særligt Vederlag herfor, som det efter Omstændighederne vil kunne paalægges den vedkommende Erhvervsorganisation at udrede. Det maa her erindres, at Afgivelse f. Eks. af en saglig nationaløkonomisk, handelsteknisk eller industriteknisk Erklæring jo i nogle Tilfælde, ganske bortset fra Retsmøder, vil kunne medføre et betydeligt Arbejde for vedkommende.